

Analiza rynku turystycznego Estonii

Anna Sitarz ORT 2 dzienne
Nr indeksu 32695
Kraków 2009

Spis treści

.....	2
Wstęp.....	2
.....	3
Rozdział I. Informacje ogólne.....	3

1.1. Położenie Estonii.....	3
1.2. Warunki naturalne.....	4
1.3. Klimat Estonii.....	4
1.4. Historia i ustrój polityczny.....	4
1.5. Podział administracyjny.....	4
.....	8
1.6. Ludność Estonii.....	8
1.7. Gospodarka- podstawowe informacje.....	9
1.8. Kultura.	9
.....	10
Rozdział II. Warunki rozwoju turystyki i regiony turystyczne Estonii.....	10
2.1. Warunki rozwoju turystyki.....	10
2.1.1. Dostępność komunikacyjna.....	10
.....	10
2.2. Regiony turystyczne Estonii.....	10
2.2.1. Północna Estonia.....	10
2.2.2. Południowa Estonia.....	11
2.2.3. Zachodnia Estonia.....	11
.....	12
Rozdział III. Rynek emisji turystycznej Estonii.....	12
3.1. Rynek turystyczny Estonii jako część subregionu Środkowo-Wschodniej Europy w międzynarodowym ruchu turystycznym.....	12
3.2. Liczba przyjazdów do Estonii i kierunki z których przyjeżdżają turyści.....	18
3.3. Cele przyjazdów turystycznych do Estonii.....	19
.....	20
3.4. Główne kierunki przyjazdów turystów zagranicznych.....	20
3.5. Miejsca zakwaterowania.....	20
.....	21
3.6. Liczba turystów zagranicznych korzystających z usług Estońskich biur podróży.....	21
3.7. Dochody z turystyki zagranicznej w Estonii w 2008 roku.....	21
.....	21
Rozdział IV. Rynek emisji turystycznej Estonii.....	21
Turystyka krajowa.....	21
4.1.1. Liczba udzielonych noclegów turystom krajowym.....	21
.....	22
4.1.2. Cele wyjazdów krajowych Estończyków.....	22
4.1.3. Główne kierunki wyjazdów krajowych Estończyków.....	23
4.1.4. Długość pobytów turystycznych w czasie krajowych podróży Estończyków.....	24
.....	24
4.1.5. Miejsca zakwaterowania w czasie podróży krajowych.....	24
4.1.6. Wydatki na krajowe podróże turystyczne.....	24
4.2. Turystyka zagraniczna mieszkańców Estonii.....	25
4.2.1. Liczba wyjazdów zagranicznych mieszkańców Estonii.....	25
4.2.2. Cele wyjazdów zagranicznych Estończyków.....	25
4.2.3. Główne kierunki wyjazdów zagranicznych Estończyków.....	26
4.2.4. Środki lokomocji podczas podróży zagranicznych Estończyków.....	26
4.2.5. Długość pobytów turystycznych w czasie wyjazdów zagranicznych Estończyków.....	26
4.2.6. Odsetek mieszkańców Estonii korzystających z usług biur podróży przy organizacji wyjazdów turystycznych.....	27

4.2.7. Miejsce zakwaterowania w czasie wyjazdów zagranicznych.....	27
.....	28
4.2.8. Wydatki na wyjazdy zagraniczne Estończyków.....	28
.....	28
4.3. Narodowy plan rozwoju turystyki w Estonii na lata 2007-2013 stworzony przez Estonian Tourist Board.....	28
.....	29
Rozdział V. Znaczenie rynku turystycznego Estonii dla Polski.....	29
5.1. Liczba przyjazdów mieszkańców Estonii do Polski.....	29
5.2. Cele przyjazdów i długość pobytu.....	30
.....	30
5.3. Miejsca zakwaterowania.....	30
.....	31
Zakończenie.....	31
Bibliografia:.....	31
Spis tabel:.....	32
Spis wykresów:.....	32
Spis rysunków:.....	34

Wstęp

Celem pracy jest analiza rynku turystycznego Estonii. Zaczynając od informacji ogólnych, poprzez opis warunków, które sprzyjają rozwojowi turystyki w Estonii, autor przeanalizował rynek recepcji i emisji turystycznej Estonii. Przedstawiono również miejsce tego rynku w regionie turystycznym do którego należy Estonia.

Powodem dla którego, autor wybrał ten rynek do analizy jest podróż jaką odbył do krajów nadbałtyckich, poznając przy tym bliżej ten region. Wybór Estonii wiąże się z tym, iż choć najmniejszy z krajów nadbałtyckich, jest najszybciej rozwijającym się i najbardziej nowoczesnym państwem. Ciekawą rzeczą jest również silne powiązanie Estonii z państwami skandynawskimi, szczególnie w dziedzinie kultury, co silnie wyróżnia ją z grupy państw nadbałtyckich.

Analizując dane z raportów, zarówno Estońskiej Organizacji Turystycznej- Estonian Tourist Board, Światowej Organizacji Turystycznej UNWTO, jak i statystyk i badań Europejskiego Urzędu Statystycznego wyłania się obraz rynku turystycznego Estonii. Rozpatrzony z wielu stron przedstawia wielkość i strukturę ruchu turystycznego jak i pewne jego specyficzne właściwości. Ujęte w osobnych rozdziałach, analizy rynku recepcji i emisji turystycznej, pozwalają na łatwe zapoznanie się z treścią opracowania.

Rozdział I. Informacje ogólne.

1.1. Położenie Estonii.

Estonia leży w północno-wschodniej Europie u wschodnich wybrzeży Morza Bałtyckiego, które oblewa ją zatokami Fińską i Ryską. Graniczy z Federacją Rosyjską na wschodniej granicy (200 kilometrów za granicą leży Petersburg), a od południa z Łotwą (70 kilometrów od granicy leży Ryga - stolica Łotwy), na północy przez Zatokę Fińską graniczy z Finlandią (Zatoka ma około 80-100 kilometrów szerokości). Granica Estonii ma długość 1 445,4 km, w tym granica morska ma długość 768,6 km, a lądowa ma długość 676,8 km z czego około połowa przebiega wzdłuż rzek i jezior.¹

Rys.1 Położenie Estonii, źródło: *www.eesti.pl*

Całkowita powierzchnia Estonii to 45 227 km² (łącznie z wyspami), z czego 2 016 km² to wody (jeziora), 43 211 km² to ląd. W skład Estonii wchodzi 1521 wysp i wysepek (w większości niezamieszkałych) w Zatoce Fińskiej i Ryskiej (największe to Sarema 2673 km², Hiiuma 989 km², Muhu 200 km², Vormsi 92,9 km²) o łącznej powierzchni 4 133 km² (9,16% powierzchni kraju).² Z części lądowej najbardziej wysunięty na północ jest przylądek Purekkari na półwyspie Pärismea, na południu miejscowość Naha, a na wschodzie miasto Narwa, poza lądem na północy wyspa Vaindloo, na zachodzie wyspa

¹ z internetu: T. Tracikowski, *Przyroda Estonii*, <http://www.eesti.pl> (data odczytu: 10.03.2009)

² Ibidem.

Vilsandi. Ciągłość terenu Estonii z północy na południe wynosi 240 km, a z zachodu na wschód 360 km.

Rys.2. Republiki Bałtyckie, źródło: www.eesti.pl

1.2. Warunki naturalne.

Estonia leży w północno - zachodniej części równiny Wschodnioeuropejskiej. Zachodnie wybrzeże silnie rozczłonkowane, niskie, północne - wysokie i strome. W Estonii występuje urozmaicony krajobraz, można rozróżnić dwa dominanty na tym polu: nizinne równiny oraz wyżyny. Tereny nizinne stanowią większość obszaru (średnia wysokość Estonii wynosi 50 metrów), znajdują się głównie na zachodzie kraju. Na terytorium Estonii występują cztery obszary nizinne. Największy to Zachodnio - Estońska nizina, obejmuje całą zachodnią Estonię łącznie z wyspami. Na znacznym obszarze tej niziny występują bagna. Nizina Võrtsjärv również w przeważającej części jest bagnista, rozciąga się na północ od jeziora Võrtsjärv. Nizina Peipus obejmuje północne i zachodnie tereny wokół jeziora Peipus. Na północy Estonii wzdłuż brzegu zatoki Fińskiej przebiega wąskim pasem nizina Północno - Estońska. W północnej części wysoczyzna Pandivere (wysokość do 166 metrów), na południu i południowym-wschodzie morenowe wzniesienia Sakala, Otepää i Haanja (do 318 metrów n.p.m. na górze Munamägi, najwyższy punkt w kraju). Tylko 10% powierzchni kraju jest wzniesione powyżej 100 n.p.m. Występuje rzeźba polodowcowa (moreny, drumliny, ozy, jeziora, kotliny). Gęsta sieć rzeczna, zwłaszcza w południowej części, tworzona przez krótkie rzeczki uchodzące do Morza Bałtyckiego. Główne rzeki: Võhandu (162 km - najdłuższa rzeka), Narwa, Ema, Parnawa, Teenuse, Ahja i Jagala. Rzeki Północnej Estonii wpadają do Zatoki Fińskiej i torując sobie drogę przez glinę, tworzą malownicze progi i wodospady. W Estonii znajduje się ponad 1400 jezior naturalnych oraz sztucznych (około 4,6% powierzchni kraju, 2 016 km²), największe Peipus (graniczne z Rosją), Emajõgi, Võrtsjärv. Estonia leży w strefie lasów mieszanych, na ubogich glebach piaszczystych rosną bory sosnowe (z sosną zwyczajną; 48,7% powierzchni leśnej). 28% powierzchni leśnej stanowią lasy brzoźowe. Największe masywy leśne w Estonii, to lasy Alutaguskie i Kirvema.

Wybrzeże morskie Estonii obejmuje 1240 km, całkowita długość linii brzegowej (łącznie z wyspami) wynosi 3 794 km. Brzegi morskie w części estońskiej są rozczłonkowane. Linia brzegowa między Azeri i Pärnu ma dużo zakrętów, tworzy mnóstwo zatok i półwyspów. Wzdłuż całego brzegu ciągną się szerokim pasem piaszczyste plaże. Temperatura wody morza Bałtyckiego jest zróżnicowana. W porze letniej temperatura wody na powierzchni morza prawie nie różni się od temperatury powietrza, osiągając +16°- +18°C. Pokrycie lodowe w Zatoce Fińskiej przeciętnie trwa 110 - 130 dni, w okolicach Pärnu 100 dni, a w Zatoce Ryskiej 80 - 90 dni. W Estonii jest bardzo dużo jezior, lecz ich rozmieszczenie jest nierównomierne. Podyktowane jest to ukształtowaniem terenu. Największe jezioro w Estonii to jezioro Pejpus położone we wschodniej części państwa, na granicy z Rosją. Posiada 140 km długości, i 50 km szerokości. Powierzchnia jeziora przekracza 3550 km², z czego do Estonii należy 1570 km². Dużo jezior rozmieszczonych jest między morenowymi wzgórzami, powierzchnia takich jezior pokryta jest dużą ilością małych wysepek, linia brzegowa postrzępiona np. jezioro Pskowskie. Na terenie Estonii można spotkać jeziora w prastarych dolinach, tak powstało np. jezioro Viljandi, jak również w otoczeniu przybrzeżnych wydm - jezioro Ülemiste. Jedynym w swoim rodzaju jest jezioro Kaali na wyspie Saaremaa, powstałe w kraterze po meteorycie.

1.3. Klimat Estonii.

Klimat Estonii jest umiarkowany, przejściowy od morskiego do kontynentalnego (określany jest jako wilgotny-umiarkowany). Warunki pogodowe są zmienne, kształtuje je wpływ północnego Atlantyku (także Morza Bałtyckiego) i kontynentu Eurazji. Rozkład ciepła słonecznego w ciągu roku jest nierównomierny. Latem dzień trwa do 18 godzin, zimą dzień jest krótki - do 6 godzin. Pogoda zmienia się w każdej porze roku, w związku z częstymi zmianami mas powietrza. Nadchodzenie wilgotnego i ciepłego morskiego powietrza powoduje w zimie pochmurną pogodę, częste odwilże, mokry śnieg i deszcz, latem jest to przyczyną zimniej i deszczowej pogody. Umiarkowane kontynentalne powietrze przynosi zimą suchą i mroźną pogodę, a lato jest bardzo ciepłe. Wpływ Morza Bałtyckiego na klimat jest najbardziej widoczny na Nizinie Nadmorskiej. Obszary wyżynne odznaczają się stosunkowo niższymi temperaturami, krótszym okresem wegetacyjnym, wyższą wilgotnością, szybszymi wiatrami i zwiększoną grubością pokrywy roślinnej. Średnia temperatura w najchłodniejszym miesiącu (w lutym) wynosi od -7,5°C

na wschodzie do -2°C na zachodnich wyspach, choć temperatury spadają nawet do -24°C. W lipcu średnia temperatura wynosi 19,9°C, osiągając nawet 30°C. Suma roczna opadów wynosi 600-700 mm. Okres wegetacyjny obejmuje od 170 dni na północy do 183 dni na południu.

1.4. Historia i ustrój polityczny.

Pierwsi osadnicy pojawili się w **Estonii** około tysiąc lat temu zaś w XII w. tereny te podbite zostały przez przybyłych z terenów Niemiec Krzyżaków, którzy dali początek chrześcijaństwu na tych terenach. Mimo iż tereny te w następnych wiekach przynależały do **Danii, Szwecji, Polski i Rosji, Estończykom** udało się zachować własną kulturę i tożsamość narodową. Po zakończeniu wojny w 1918 odzyskali oni swoją niepodległość, stając się jednak jedną z republik Związku Radzieckiego w 1940 roku, pozostając w jego granicach przez 50 lat. W okresie tym powstał tu przemysł ciężki oraz zwalczano wszelkie przejawy narodowości estońskiej jak język i kulturę.

Estonia ponownie uzyskała niepodległość w 1991, a następnie przystąpiła do Unii Europejskiej wraz z 9 pozostałymi państwami w 2004 co pozwoliło jej na powrót do swoich tradycji i kultury oraz nadało dynamicznego wzrostu gospodarczego.

1.5. Podział administracyjny.

Estonia jest podzielona na 15 prowincji. Prowincje z kolei dzielą się w sumie na 227 gmin dwóch rodzajów: 33 miejskie i 194 wiejskie.

Tabela nr 1. Podział Estonii na prowincje.

Prowincja	Stolica	Powierzchnia (km ²)	Ludność
<u>Hiiu</u>	<u>Kärdla</u>	1023	10 289
<u>Saare</u>	<u>Kuressaare</u>	2922	35 356
<u>Lääne</u>	<u>Haapsalu</u>	2383	28 101
<u>Rapla</u>	<u>Rapla</u>	2980	37 093
<u>Pärnu</u>	<u>Pärnu</u>	4807	89 660
<u>Harju</u>	<u>Tallinn</u>	4333	521 410
<u>Lääne Viru</u>	<u>Rakvere</u>	3465	66 743
<u>Ida Viru</u>	<u>Jõhvi</u>	3364	174 809
<u>Järva</u>	<u>Paide</u>	2623	38 255
<u>Jõgeva</u>	<u>Jõgeva</u>	2604	37 647
<u>Viljandi</u>	<u>Viljandi</u>	3422	56 854
<u>Tartu</u>	<u>Tartu</u>	2993	148 872
<u>Põlva</u>	<u>Põlva</u>	2165	31 954
<u>Võru</u>	<u>Võru</u>	2305	38 967
<u>Valga</u>	<u>Valga</u>	2044	35 059

Źródło: www.wikipedia.pl

Rys.3. Mapa prowincji Estonii, źródło: www.eesti.pl

1.6. Ludność Estonii.

Estonię zamieszkuje obecnie 1,299,371 osób, a średnia gęstość zaludnienia wynosi 29,5 osoby na kilometr kwadratowy (największa w północnej części, między Tallinem a Narwą). Ze względu na liczbę ludności Estonia jest jednym z najmniejszych państw Europy. Położenie wpływa na ludność Estonii - można powiedzieć, że Estończycy znajdują się tam, gdzie Zachód spotyka Wschód - społeczeństwo jest zróżnicowane narodowościowo. Estończycy stanowią 67,9% ludności, największą mniejszość stanowią Rosjanie, którzy napłynęli w okresie przynależności Estonii do ZSRR, stanowi ona 25,6% ludności (Rosjanie zamieszkują głównie Tallin, Kohtla-Järve i Narwę), Ukraińcy 2,1%, Białorusini 1,3%, Finowie 0,9%, pozostali (2,2%) to głównie Tatarzy, Łotysze, Żydzi, Polacy, Niemcy i Litwini.³ Około 30 tysięcy Estończyków żyje na terenach byłego ZSRR.

Tabela 2. Zmiany liczby ludności Estonii na przestrzeni lat 1200-1782

data	liczba ludności
1200 rok	150 000 - 200 000
połowa XVI wieku	250 000 - 280 000
lata 1620-40 (wojny o Inflanty)	70 000 - 100 000
1695 rok	400 000
1698 rok	330 000
1712 rok (Wojnie Północna)	150 000
1782 rok	490 000

³ z internetu: *The World Factbook*, <http://www.cia.gov/en> (data odczytu : 10.04.2009)

Źródło: *www.eesti.pl*

Używane języki to obok estońskiego angielski - znany przez dużą liczbę Estończyków, związane jest to z bardzo trudnym do nauczenia, dla cudzoziemców, językiem ojczystym, rosyjski, ukraiński, fiński i inne. Dominującym wyznaniem jest protestantyzm (wyznaje około 75% społeczeństwa) - głównie luteranizm, drugie miejsce pod względem liczby wyznawców zajmuje Rosyjski Kościół Prawosławny, kolejne to Estoński Kościół Prawosławny, niewielka część społeczeństwa wyznaje inne religie: Grecki Kościół Prawosławny, Baptyzm, Metodycy, Adwentyści Siódmego Dnia, Kościół Rzymsko - Katolicki, Judaizm, Zielonoświątkowcy oraz mniejsze kościoły. Poczynając od 1990 roku liczba ludności Estonii maleje. Za przyczynę takiego stanu rzeczy podaje się dwa powody: utrzymująca się emigracja oraz zbyt słaby przyrost naturalny. Ludność miejska stanowi 73% społeczeństwa. Wsie mocno rozproszone, wiele osad samotniczych. Główne miasta poza stolicą to: Tartu, Narwa, Kohtla-Järve, Parnawa. Średnia długość życia to 70,31 lat, dla kobiet 76,57 lat a dla mężczyzn 64,36 lat.

1.7. Gospodarka- podstawowe informacje.

Tabela 3. Estonia – informacje podstawowe (gospodarka)

Nazwa (oryginalna): Eesti Vabariik

Stolica: Tallinn

Waluta: 1 kroon = 100 senti

PKB (PPP): 26 mld USD

PKB/osobę (PPP): 19 600 USD

Wzrost PKB: 9.8%

Inflacja: 10.4%

Wartość eksportu: 9.68 mld USD

Wartość importu: 12.03 mld USD

Inwestycje zagr.: 688.2 mln USD

Bezrobocie: 6.2%

Ustrój polityczny: Republika

Źródło: opracowanie własne na podstawie *The Word Factbook* <http://www.cia.gov.en>

Do 1991 roku Estonia wchodziła w skład nadbałtyckiego regionu ekonomicznego ZSRR. Od 1995 roku estońska gospodarka corocznie notuje wzrost na poziomie średnim 5% i jest jedną z najszybciej rozwijających się spośród państw Europy i świata.. Zmodernizowano system bankowy i podatkowy, szybko postępuje prywatyzacja i restrukturyzacja, nastąpił znaczny napływ kapitału zagranicznego, zliberalizowano przepisy handlowe i celne. Dynamicznie i efektywnie przeprowadzane reformy zaowocowały unowocześnieniem gospodarki: z dominującej pozycji sektora przemysłowo - rolniczego przestawiono gospodarkę na sektor usługowy. Przemysłane i gruntowne reformy sprawiły, że ogólne otoczenie dla biznesu stało się lepsze niż w krajach Europy Centralnej, a Estonia stała się jednym z najbardziej atrakcyjnych celów inwestycyjnych w całej Europie. Negatywnym zjawiskiem jest deficyt w handlu zagranicznym, zaś pozytywnym jest nadwyżka wewnętrzna. W 1991 roku było w Estonii 246 przedsiębiorstw typu joint ventures założonych z udziałem firm zagranicznych, głównie fińskich. Struktura wytwarzania produktu krajowego brutto w 2008 roku: usługi 64,8%, przemysł i budownictwo 32,3%, rolnictwo 2,9%. Najważniejsze ośrodki biznesu to Tallinn, Tartu, Pärnu, Viljandi, Valga i Rakvere. Estonia należy do Światowej Organizacji Handlu.

1.8. Kultura.

Estonia należy do kręgu kulturowego państw nadbałtyckich, które sytuują się pomiędzy wpływami Słowian Wschodnich i Środkowych, a kulturą krajów skandynawskich. Burzliwa historia Estonii jest powodem pewnych trudności w określeniu początków oraz specyficznych cech estońskiej sztuki. Pomiędzy XIII a XX wiekiem tereny Estonii znajdowały się kolejno pod władzą duńską, niemiecką, szwedzką a wreszcie rosyjską. Kultura chłopska rozwijała się wówczas równolegle do dominującej kultury aktualnego najeźdźcy, która była w przeważającej części kulturą miast. Ta sytuacja powodowała, iż za narodową estońską sztukę była przez bardzo długi okres uważana sztuka wiejska. Podczas gdy przedstawiciele tzw. "sztuki wysokiej" ze względu na cenzurę nie mogli swobodnie prowadzić działalności artystycznej, na wsiach rozwijała się ona bez większych problemów i zainteresowania władz.

Rozdział II. Warunki rozwoju turystyki i regiony turystyczne Estonii.

2.1. Warunki rozwoju turystyki.

Położona pomiędzy Zatoką Ryską a Zatoką Fińską Estonia, ze swą dramatyczną historią, średniowiecznym Tallinem, wpisanym na światową listę dziedzictwa kulturowego UNESCO i niezwykłą przyrodą stanowi jeden z najpiękniejszych zakątków Europy.

Na tak małym obszarze, prócz fascynujących miast, znajduje się 38 rezerwatów (np. Rezerwat Biosfery UNESCO nad Zatoką Matsalu), 4 parki narodowe (Lahemaa, Karula, Soomaa i Vilsandi) oraz 17 parków krajobrazowych. Atrakcyjnie turystycznie region nadmorski pozwala na rozwój turystyki wypoczynkowej jak i uzdrowiskowej. W miastach zaś dominuje turystyka krajoznawcza. Mała powierzchnia kraju sprawia że można przemieścić się z jednego końca kraju na drugi w zaledwie pięć godzin podziwiając różnorodność krajobrazu, flory, warunków atmosferycznych.

2.1.1.Dostępność komunikacyjna.

Transport lotniczy: największe lotnisko w Tallinie, mniejsze to Tartu, Kuressaare, Kardla. Linie lotnicze obsługujące rejsy do Estonii to m.in.: Estonia Air, Lufthansa, Finnair, EasyJet.

Transport drogowy: dobrze rozwinięta sieć dróg kołowych liczy ponad 30 tys. km. Najszybciej i najtaniej jest podróżować autobusami. Dojeżdżają one również do małych miejscowości. Bilety można kupić w kasach na dworcu lub u kierowcy. To najlepszy sposób podróżowania dla turystów nie posiadających własnego samochodu.

Transport kolejowy: szlaki kolejowe liczą 968 km długości, do najważniejszych należą: Tallin - St.Petersburg, połączenie Tallina z Rygą i z Tartu oraz Pskowem.

Transport morski: posiada duże znaczenie, bazę stanowią porty w Tallinie i Parnawie (połączenia z Finlandią). Na Jeziorze Pejpus kursują statki tzw. białej floty.

2.2. Regiony turystyczne Estonii.

2.2.1. Północna Estonia.

Krajobraz północnego wybrzeża Estonii jest bardzo urozmaicony. W niektórych miejscach nadal widoczne pozostałości radzieckiego przemysłu ciężkiego sąsiadują z rejonami nietkniętymi ręką człowieka. W głębi lądu jest wiele jezior i lasów, a wzdłuż wybrzeża ciągną się wysokie klify i małe zatoczki. W tej części Estonii jest wiele zabytków, od prehistorycznych cmentarzysk, przez rezydencje arystokratyczne, po wspaniałe zamki średniowieczne.

W tym regionie znajduje się stolica Estonii Tallin. Najczęściej odwiedzane miasto kraju. Tallin po estońsku oznacza "duńskie miasto" i rzeczywiście widac w atmosferze i architekturze wiele z klimatu nordyckiej Skandynawii. Nazywany jest Perłą Bałtyku lub Florencją Północy, dawne miasto Hanzy. Stare Miasto wpisane na listę UNESCO to jedno z najlepiej zachowanych średniowiecznych centrów miast w Europie. Warto zobaczyć: ratusz miejski, Dom Bractwa Czarnogłowych, Estoński Narodowy Teatr Lalek,

Dziedziniec Cechu, Katedrę Św. Maryji Dziewicy, Muzeum Klasztoru Dominikańskiego, mury obronne z basztami, cerkiew Św. Mikołaja, kościół Św. Olafa.

Rys. 4 Tallin, źródło: www.visitestonia.com

Okolo 20 kilometrów na wschód od Tallina znajduje się Rezerwat Dziedzictwa Rebala. Chociaż ma on powierzchnię jedynie 25 km², szczyci się największą liczbą znalezisk archeologicznych w całej Estonii. W Joelähtme znajduje się Muzeum Rezerwatu Rebala. W tym regionie znajduje się również Park Narodowy Lahemaa- co znaczy „kraina zatok”. Cztery skaliste cyple oddzielają duże zatoki Kolga, Hara, Eru i Kasmu. Znajdziemy tu wielkie głazy polodowcowe, piaszczyste plaże, dziewicze lasy iglaste i liściaste, torfowiska oraz bagna. Bogata jest także flora parku: sarny, łosie, dziki, kuny leśne, rysie. Warto także odwiedzić „kapitańską wioskę” Kasmu z Muzeum Morskim, gdzie wcześniej znajdowała się szkoła morska oraz posiadłość Kolga - piękny kompleks w klasycznym stylu - początkowo rozwijany przez Zakon Cysterski. Majątek nie jest całkowicie odrestaurowany co daje sposobność poznania wartości oryginalnej architektury. Przez pewien czas Dwór Kolga był uważany za największą i najpiękniejszą posiadłość dworską w całej Północnej Europie.

2.2.2. Południowa Estonia.

Region ten rozciąga się od brzegów jednego z największych jezior w Europie – Jeziora Pejpus, aż do granicy łotewskiej. Południowa Estonia to Karina jezior, rzek i lasów oraz zabytkowych miast, wśród których znajduje się drugie pod względem wielkości w Estonii-Tartu. Chociaż południe to prawdziwe centrum Estonii, dociera tu niewielu cudzoziemców. Stolicą regionu jest Tartu („żakowski campus”), gdzie jedną piątą populacji stanowią studenci. Największą atrakcją jest największy kompleks uniwersytecki w krajach bałtyckich. Założony przez Szwedów Uniwersytet (1632) wykształcił setki wybitnych uczonych. W mieście znajduje się jeszcze dwie ważne uczelnie. Estońska Akademia Rolnicza i Baltic Defence College (powstała z ramienia NATO).

Rys. nr 5. Jezioro Pejpus, źródło: www.visitestonia.com

Na wschód od Tartu leży Jezioro Peipus.. Przez środek jeziora, rozciągającego się na powierzchni 2670 km², przebiega granica estońsko-rosyjska. Niewielkie jeziorko Lämmi (Ciepłe) łączy Peipsi Järv z Pihkva Järv (ros. Pskovskoje oзеро), tworząc tym samym czwarty pod względem wielkości akwen w Europie, o łącznej powierzchni 3550 km². Najważniejszymi portami nad jeziorem Peipus są: Mustvee i Kallaste oraz Lohusuu, Kolkja, Varnja, Kasepää i Mehikoorma. Na terenach przybrzeżnych występują lasy, mokradła i maleńkie jeziorka. Największy obszar terenów podmokłych znajduje się między Meerapalu i Varnja. Charakterystyczną cechą linii brzegowej Peipsi jest niewielka liczba półwyspów i zatok. Zachodnie i północne krańce jeziora są płytkie. Łagodnie opadające brzegi porośnięte są głównie trzcinami i sitowiem. Nie brakuje też stojących samotnie lub w niewielkich skupiskach sosen. Najpiękniejsze są jednak ciągnące się kilometrami plaże. Rozdział III. Rynek recepcji turystycznej Estonii.

Warte zobaczenia są także piaskowe jaskinie nad Piusą, gdzie wg legendy w jednej nich śpi od wieków król Setu. Jaskinie te są pozostałością po przeprowadzanych od lat 70 XX wieku wydobywania piasku. Gdy opuszczono jaskinie stały się one schronieniem i miejscem rozrodu nietoperzy.

W tym także regionie znajduje się najwyższe wzniesienie Estonii Suur Muna(318 m.n.p.m.).

2.2.3. Zachodnia Estonia.

Zachodnie wybrzeże Estonii nad osłoniętą Zatoką Ryską jest jednym z najciekawszych terenów nad Morzem Bałtyckim. Ma ponad 500 km, od Haapsalu na północy do łotewskiej granicy na południu i obejmuje liczne skaliste cyple, wąskie zatoczki oraz piaszczyste plaże. Przy brzegu są dziesiątki wysp, zarówno dużych jak Sarema czy Hiuma czy niewiele większe od skały i zamieszkałych tylko przez stada ptaków.

Parnawa jest jednym z głównych kurortów w kraju i miejscem spotkań estońskich urlopowiczów. Określa się je mianem letniej stolicy Estonii. Założone w 1346 roku przez hanzeatyckich kupców miasto było w średniowieczu ważnym portem morskim. Największą atrakcją stanowi deptak Rüütli. Na nim bowiem znajdują się najpiękniejsze kamienice, z których większość sięga pamięcią kilku wieków wstecz. Najnowszą wizytówką Parnawa jest nowoczesna sala koncertowa zbudowana ze szkła, gdzie odbywają się koncerty muzyki poważnej i przedstawienia operowe.

Haapsalu to średniowieczne miasto leżące u wrót Zatoki Ryskiej. Odkryte tutaj bogate zasoby leczniczych błot morskich sprawiły, że w krótkim czasie Haapsalu przekształciło się w centrum uzdrowiskowe.

W tym rejonie znajduje się również rezerwat przyrody Matsalu, który jest idealnym miejscem dla ptaków wodnych i brodzących. Przybrzeżne wysepki stanowią doskonałe schronienie dla rzadkich gatunków, na których liczne ptaki zakładają gniazda.

Wyspa Hiiuma otoczona zwykle płytkimi wodami i pełnymi w większości nieosłoniętymi rafami. Dzięki nim woda nabiera szmaragdowo-szafirowego odcienia. Dopelnieniem walorów przyrody są ciągnące się kilometrami białe plaże. Krajobraz wyspy tworzą lasy (w większości sosnowe i świerkowe), które pokrywają 60% jej terytorium. Krzaki jałowca, bujne zarośla i gęszcze występują w okolicach mokradeł, w centralnej części wyspy. Na wyspie żyje 30 gatunków ssaków: łosie, rysie, jelenie, lisy i dziki oraz ok. 250 gatunków.

Wyspa Saaremaa leży u zachodnich wybrzeży kraju. Jej powierzchnia wynosi 2673 km² - największa wyspa kraju. Powierzchnia wyspy ma charakter nizinny, miejscami na północnym-wschodzie i południu występują strome wybrzeża klifowe. Znaczne obszary porasta uboga roślinność krzewiasta, lecz odpowiedni klimat i różnorodność gleb sprzyja rozwojowi szaty roślinnej. Na Saaremie można spotkać blisko cztery piąte wszystkich gatunków roślin występujących w Estonii, z rzadkimi odmianami włącznie. Na Saaremie żyje też wiele rzadkich rodzajów ptaków, w tym wodnych, przybrzeżnych i brodzących.

Rys.6. Saaremaa, źródło: www.visitestonia.com

Rozdział III. Rynek emisji turystycznej Estonii.

3.1. Rynek turystyczny Estonii jako część subregionu Środkowo-Wschodniej Europy w międzynarodowym ruchu turystycznym.

Estonia należy do europejskiego regionu turystycznego i subregionu Środkowo-Wschodniej Europy. Według Światowej Organizacji Turystycznej UWT0 w roku 2007 Europę – światowy największy region turystyczny – odwiedziło 54% wszystkich turystów czyli 484 mln (5% wzrost w stosunku do roku poprzedniego), z czego 95,6 mln odwiedziło subregion Środkowo-Wschodniej Europy.

Tabela nr 4. Przyjazdy turystów wg regionów i subregionów

Źródło: *World Tourism Organization (UNWTO)*

Wśród 95,6 mln turystów, którzy odwiedzili subregion Środkowo-Wschodniej Europy w roku 2007 do Estonii przyjechało 1,9 mln co stanowi niecałe 2% wszystkich podróżujących. Tym samym Estonia zajęła 5 miejsce. W porównaniu z rokiem poprzednim Estonia zanotowała 2,1% spadek w liczbie przyjazdów turystów zagranicznych.

Tabela nr 5. Przyjazdy turystów do subregionu Środkowo-Wschodniej Europy.

	Przyjazdy (w tys.)	Zmiany (%)	Oszacowania zmian* (%)
--	--------------------	------------	------------------------

Europa		462,084	484,950	5,0	4,9		1,7
Środkowo - Wschodnia Europa		91,201	95,953	4,3	5,2		2,9
Bułgaria	TF	5,158	5,151	6,6	-0,1	TF	17,2
Czechy	TCE	6,435	6,680	1,6	3,8	TCE	3,6
Estonia	TF	1,940	1,900	1,2	-2,1	TCE	5,2
Węgry	TF	9,260	8,638	-7,2	-6,7	TF	2,7
Łotwa	TF	1,535	1,653	37,5	7,7	VF	9,0
Litwa	TF	2,180	..	9,0	.	TCE	8,8
Polska	TF	15,670	14,975	3,1	-4,4	VF	-8,7
Rumunia	TCE	1,380	1,551	-3,5	12,4	TCE	-3,9
Rosja	TF	20,199	..	1,3	.	VF	5,0
Słowacja	TCE	1,612	1,685	6,4	4,5	TCE	13,5

Źródło: *World Tourism Organization (UNWTO)*

Jeśli chodzi o przychody z turystyki to region Europejski zarobił 433,4 biliony USD z czego 48,3 biliony USD subregion Środkowo-Wschodniej Europy zagotowując tym samym 9% wzrost w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela nr 6. Przychody z turystyki międzynarodowej wg regionów i subregionów

Źródło: *World Tourism Organization (UNWTO)*

Tabela nr 7. Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie (w mln USD)

	Wpływy			Zmiany				
	W 2000	W 2006	W 2007	walut a	05/04 (%)	06/05 (%)	07/06 (%)	08/07* (%)
Europa	231,30 3	377,34 6	434,09 1					
Środkowo - Wschodnia Europa	20,348	38,186	48,351					
Białoruś	0,093	0,278	0,306	\$	-6,3	9,7	10,1	10,9
Bułgaria	1,076	2,588	3,130		9,3	5,5	10,8	12,8
Czechy	2,972	5,520	6,618		3,7	11,7	7,7	3,6
Estonia	0,508	1,024	1,035		9,4	4,5	-7,3	19,4
Gruzja	0,097	0,313	0,384	\$	36,7	29,5	22,8	43,8
Węgry	3,757	4,233	4,728	€	4,3	2,0	2,3	11,8
Kazachstan	0,356	0,838	1,013	\$	-2,4	19,6	20,9	5,0
Kirgistan	0,015	0,167	0,346	\$	-3,9	128,8	107,2	
Łotwa	0,131	0,480	0,671		33,6	39,5	28,3	15,5
Litwa	391,00 0	1,038	1,153		18,4	11,8	1,8	8,9
Polska	5,677	7,239	10,627		-4,9	10,7	30,9	-1,4
Mołdowa	0,039	0,112	0,164	\$	13,1	8,3	47,0	34,0
Rumunia	359,00 0	1,298	1,464	€	109,9	21,4	3,3	33,9

Rosja	3,429	7,628	9,607	\$	6,1	30,0	25,9	37,0
Słowacja	433,00 0	1,513	2,013		28,5	19,8	10,6	9,7
Ukraina	394,00 0	3,485	4,597	\$	22,1	11,5	31,9	49,0

Źródło: *World Tourism Organization (UNWTO)*

Estonia na tle krajów ze swojego subregionu jeżeli chodzi o wpływy z turystyki zajęła 10 miejsce z wynikiem 1,035 mln USD. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost o 19,4%. Jednak na tle całego subregionu procentowy udział Estonii z wpływów to zaledwie 2,1%.

3.2. Liczba przyjazdów do Estonii i kierunki z których przyjeżdżają turyści.

W 2008 roku do Estonii przyjechało 1,97 mln zagranicznych turystów (w porównaniu z rokiem 2007 wzrost o 3,7%). Wśród nich 1,43 mln skorzystało z bazy noclegowej natomiast ok. 0,54 mln zatrzymało się u krewnych lub znajomych.

Wykres nr 1., źródło: opracowanie własne na podstawie *Estonian Tourist Board*

Analizując przekraczanie granicy estońskiej wyraźnie widac, że dla wielu turystów jest ona tylko krajem tranzytowym. Najwięcej Rosjan przekroczyło granicę Estonii oraz obywateli Unii Europejskiej. Osobno uwzględniono też przekraczanie granic z krajów takich jak Łotwa, Litwa, Finlandia, Szwecja, gdyż z tych właśnie krajów przyjeżdża najwięcej turystów zagranicznych.

Tabela nr 8. Przekraczania granicy Estonii wg krajów w tys.

BORDER CROSSINGS ON ESTONIA by Year, Country of residence

Year	
2008	
Total	7 021.9
Estonia	2 934.9
Finland	107.9
Latvia	523.2
Lithuania	277.7
Russia	2 289.1
Sweden	375.1
Other country	514.1
EU15*	2 866.4
EU25**	3 558.3
EU27***	3 562.2

Footnote:

Unit: thousand

Data for the last period may be revised when the data for the next quarter are added.

* Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Ireland, Italy, Luxembourg, Netherlands, Portugal, Spain, Sweden, United Kingdom.

** EU15 + Czech Republic, Cyprus, Hungary, Latvia, Lithuania, Malta, Poland, Slovakia, Slovenia. (except Estonia).

Źródło: *Statistics Estonia*

Tabela nr 9. Główne kraje emisji turystów do Estonii- wg ilości noclegów w %

Kraj	Wartość w %
Finlandia	54,9
Szwecja	8
Dania	7
Wielka Brytania	5,3
Norwegia	3,6
Litwa	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Europejskiego Urzędu Statystycznego*

Jeżeli chodzi o największy rynek emisji turystów do Estonii – Finlandię, to w roku 2008 w porównaniu z poprzednim zanotowano 3% wzrost przyjazdów. Przyjazdy z Rosji były krótsze, najczęściej odwiedzano Tallin, jednak ich liczb była większa niż w roku poprzednim. Jednak niektóre ważne rynki takie jak Szwecja, Norwegia czy Wielka Brytania zanotowały spadek przyjazdów. Wiąże się to z konkurencją podobnych regionów turystycznych czy podwyżką cen w Estonii. Wzrosła natomiast liczba turystów, którzy odwiedzili Tallin jako pasażerowie rejsów wycieczkowych aż o 28%. Wśród nich najwięcej było Amerykanów (21%), 18% stanowili turyści z Wielkiej Brytanii, 15% z Niemiec, 13% z Hiszpanii i po 6% stanowili turyści ze Szwecji i Włoch.

3.3. Cele przyjazdów turystycznych do Estonii.

Głównym powodem przyjazdów zagranicznych do Estonii są wakacje i odpoczynek, które stanowiły 62% wszystkich przyjazdów, co w porównaniu z rokiem poprzednim dało wzrost o 6%. Na drugim miejscu znalazły inne podróże prywatne (w tym m.in. odnowa biologiczna) 19% wszystkich przyjazdów. 15% stanowiły podróże biznesowe, co dało spadek o 2% z poprzednim, 2007 rokiem. Podróże konferencyjne natomiast stanowiły najmniejszy procent, zaledwie 4%.

Wykres nr 2, źródło: *opracowanie własne na podstawie Estonian Tourist Board*

Wykres nr 3, źródło *Estonian Tourist Board*

3.4. Główne kierunki przyjazdów turystów zagranicznych.

Najczęściej odwiedzanym miejscem w Estonii przez zagranicznych turystów jest stolica kraju- Tallin. Tu koncentruje się ruch przede wszystkim z Finlandii, Rosji i krajów Unii

Europejskiej. Na drugim miejscu znajduje się Parnawa z wybrzeżem Zatoki Ryskiej, następnie miasto Tartu a na czwartym miejscu wyspa Saarema.

3.5. Miejsca zakwaterowania.

Tabela nr 10. Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym w tys.

	Overnights at accommodation establishments				
	2004	2005	2006	2007	2008
Total	3 757	4 111	4 543	4 674	4 602
foreign	2 746	2 982	3 020	2 915	2 932
Finland	1 664	1 581	1 501	1 425	1 415
Germany	163 842	215 892	185 550	177 355	187 665
Sweden	184 871	235 202	236 998	195 748	185 592
Russia	101 546	138 508	176 862	149 663	198 319
Latvia	59 532	74 880	101 300	119 429	123 299
Norway	81 288	105 432	134 741	148 254	125 683
UK	94 843	159 141	155 667	140 230	112 423
Lithuania	32 068	40 925	52 202	61 207	69 555
Italy	52 507	59 553	61 348	60 393	60 692
Poland	22 681	26 459	31 802	38 274	48 254
USA	44 492	44 349	49 460	53 599	46 014
France	28 962	33 990	35 817	37 791	38 416
Spain	21 878	28 634	29 362	35 442	38 510
Denmark	28 510	32 445	34 358	30 946	31 684
Holland	21 698	26 095	29 145	26 873	27 662
Japan	14 174	15 350	15 516	12 246	12 143

Źródło: *Estonian Tourist Board*

W roku 2008 1,43 mln turystów zagranicznych zatrzymało się w obiektach noclegowych w Estonii. W porównaniu z rokiem poprzednim, liczba ta wzrosła o 3,8%. Liczba udzielonych noclegów natomiast wyniosła 2,93 mln, co dało wzrost o zaledwie 0,6%. Główną przyczyną tak małego wzrostu było zmniejszenie się liczby noclegów udzielonych Finom, szczególnie w ośrodkach zdrowia i spa (gdyż tam pobyty są zazwyczaj dłuższe niż w innych obiektach noclegowych).

Wykres nr 4, źródło: *Estonian Tourist Board*

Wykres nr 5, źródło: *Estonian Tourist Board*

3.6. Liczba turystów zagranicznych korzystających z usług Estońskich biur podróży.

Według danych w 2008 roku z usług estońskich biur podróży skorzystało 954 617 tys. zagranicznych turystów. Jest to ponad 90% wszystkich obsługiwanych turystów. Turyści krajowi stanowią zaledwie 8,9%. Najwięcej turystów skorzystało z usług biur podróży w trzecim kwartale roku, gdyż wtedy przypadają wakacje.

Wykres nr 6, *źródło: Statistics Estonia*

3.7. Dochody z turystyki zagranicznej w Estonii w 2008 roku.

W roku 2008 wydatki turystów zagranicznych w Estonii wyniosły 646 mln euro. Jest to o 10,8% więcej niż w roku poprzednim. Już w ciągu pierwszych 9 miesięcy dochody z turystyki było o 11,6% większe niż w tym samym czasie w roku 2007. Mimo, iż długość pobytów miała niewielki wzrost, dochody były wyższe gdyż turyści wydawali więcej na rozrywkę i zakupy.

Rozdział IV. Rynek emisji turystycznej Estonii.

Po silnym wzroście przez kilka ostatnich lat turystyka narodowa Estonii zanotowała w roku 2008 mały wzrost. Najważniejszym czynnikiem, który przyczynił się do tego faktu była sytuacja ekonomiczna, która uniemożliwiła Estończykom odbywanie większej liczby wyjazdów zarówno krajowych jak i zagranicznych.

Turystyka krajowa.

Krajowe wakacje w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowały mały spadek co wiąże się nie tylko z sytuacją ekonomiczną, ale też deszczową pogodą w letnich miesiącach i licznych atrakcyjnych cenowo ofertach wyjazdów zagranicznych w zimie i na wiosnę miało wpływ na turystykę krajową.

4.1.1. Liczba udzielonych noclegów turystom krajowym.

Liczba Estończyków którzy skorzystali z noclegu na terenie swojego kraju w roku 2008 wyniosła 944,325 co w porównaniu z rokiem poprzednim daje nam spadek o 1,9%. Natomiast liczba udzielonych noclegów turystom krajowym to 1.67 miliona co w porównaniu z rokiem poprzednim daje 5% spadek.

Wykres nr 7, *źródło: Statistics Estonia*

Wykres nr 8, *źródło: Statistics Estonia*

Ośrodki zdrowia i spa zanotowały jeszcze większy spadek w liczbie udzielonych noclegów. Dotyczy to nie tylko turystów krajowych ale również zagranicznych. W przypadku turystów krajowych spadek ten wyniósł ok. 9%.

Wykres nr 9, *źródło: : Statistics Estonia*

4.1.2.Cele wyjazdów krajowych Estończyków.

Głównym celem wyjazdów krajowych Estończyków były wakacje, które stanowiły największy odsetek wyjazdów (44%). Na drugim miejscu znalazły się podróże biznesowe, które stanowiły 26 % wszystkich wyjazdów. Następnie 24% stanowiły inne wyjazdy prywatne (odwiedziny znajomych, krewnych, wyjazdy na narty). Zostały także wydzielone podróże konferencyjne, które stanowiły 6% wszystkich wyjazdów.

Wykres nr 10, *źródło: Opracowanie własne na podstawie Estonian Tourist Board*

Liczba noclegów udzielonych podczas podróży wakacyjnych turystom krajowym w porównaniu z rokiem poprzednim 2007 wzrosła o 0.8%, podczas gdy na innych podróżach prywatnych spadła o 7%. Natomiast liczba udzielonych noclegów podczas podróży biznesowych i konferencyjnych spadła o 11%.

Wykres nr 11, *źródło: Statistics Estonia*

4.1.3. Głównie kierunki wyjazdów krajowych Estończyków.

Tabela nr 11

OVERNIGHT DOMESTIC TRIPS OF ESTONIAN RESIDENTS by Year, Destination

	Year
2007	
Whole country	885.3
Harju county (excl. Tallinn)	55.6
Tallinn	131.7
Hiiu county	24.8
Ida-Viru county	78.1
Järva county	22.8
Jõgeva county	35.0
Lääne county	36.0
Lääne-Viru county	45.4
Pärnu county	96.2
Põlva county	20.7
Rapla county	32.2
Saare county	84.9
Tartu county	108.1
Valga county	28.0

Footnote:

Unit: thousands

Data for the last period may be revised when the data for the next quarter are added.

Źródło: Statistics Estonia

Podróżując Estończycy za główne kierunki w swoich podróżach krajowych obierali na pierwszym miejscu stolicę kraju - Tallin. Znaczna część, bo 108,1 tys. turystów odwiedziło miasto Tartu i jego okolice. W dalszej kolejności miasta Parnu oraz Narwa wraz okolicami. Duża część podróżujących (84.9 tys.) odwiedziła wyspę Saareme, która tym samym stała się czwartym z kolei najczęściej odwiedzanym regionem.

4.1.4. Długość pobytów turystycznych w czasie krajowych podróży Estończyków.

Wykres nr 12, *źródło: Statistics Estonia*

W krajowych podróżach turystycznych dominowały pobyty z 1-3 noclegami, których w 2007 roku zanotowano 763,3 tys, co stanowi aż 86,2 % wszystkich wyjazdów. Wynika to z tego iż większość podróży to weekendowe wyjazdy do głównych miast Estonii. Najmniej zanotowano pobytów, które liczyły więcej niż 7 noclegów. Były to zazwyczaj wypoczynkowe wyjazdy na wybrzeże kraju.

4.1.5. Miejsca zakwaterowania w czasie podróży krajowych.

Tabela nr 12

NUMBER OF NIGHTS OF ESTONIAN RESIDENTS SPENT ON DOMESTIC TRIPS by Year, Type of accommodation

	Year
2007	
Hotel and similar establishment	314.8
Specialized accommodation establishment	83.0
Other collective accommodation establishment	144.0
Private accommodation for a fee	49.1
Accommodation at the place of acquaintance/relative	1 490.7
Other accommodation	168.5

Footnote:

Unit: thousands

Źródło: Statistics Estonia

Analizując miejsca zakwaterowania, z których skorzystali turyści w czasie podróży, najwięcej zatrzymało się u krewnych i znajomych(liczba udzielonych noclegów wyniosła 1 490 tys). Drugim najczęściej wybieranym miejscem zakwaterowania były hotele i podobne obiekty noclegowe. Natomiast najmniej noclegów zanotowano w kwaterach prywatnych bo tylko 49, 1 tys.

4.1.6. Wydatki na krajowe podróże turystyczne.

Wykres nr 13, *źródło: Statistics Estonia*

W roku 2007 Estończycy wydali najwięcej w czasie podróży wakacyjnych, wypoczynkowych średnio 1 208 koron. Na drugim miejscu znalazły się podróże biznesowe podczas, których wydatki wynosiły 880 koron. Natomiast najmniej wydawali Estończycy w czasie, gdy korzystali z noclegów u krewnych i znajomych.

4.2. Turystyka zagraniczna mieszkańców Estonii.

4.2.1 Liczba wyjazdów zagranicznych mieszkańców Estonii.

W roku 2007 Estończycy odbyli 677 tys. podróży zagranicznych. Najwięcej wyjazdów zanotowano w trzecim kwartale roku aż 238,5 tys. a wiąże się to z miesiącami letnimi (lipiec, sierpień), w czasie, których jest najwięcej wyjazdów.

Tabela nr 13

OUTBOUND OVERNIGHT TRIPS OF ESTONIAN RESIDENTS by Year and Quarter

	Year	1st quarter	2nd quarter	3rd quarter	4th quarter
2007					
Total	677.0	148.7	143.7	238.5	146.2

Footnote:

Unit: thousands

The data may be revised when the data for the next quarter are added.

ź

źródło: *Statistics Estonia*

4.2.2. Cele wyjazdów zagranicznych Estończyków.

Analizując turystykę zagraniczną Estończyków to w 2007 roku głównymi powodami dla wyjazdów zagranicznych były, tak jak w przypadku krajowych, wyjazdy wakacyjne i odpoczynek, które stanowiły 48% wszystkich podróży. Na drugim miejscu znalazły się podróże biznesowe (29%), natomiast odwiedziny u krewnych i znajomych stanowiły 21% wszystkich wyjazdów. Pozostałe 2% to inne podróże prywatne.

Wykres nr 14, źródło: *opracowanie własne na podstawie Statistics Estonia*

4.2.3. Główne kierunki wyjazdów zagranicznych Estończyków.

Wykres nr 15, źródło: *Statistics Estonia*

Przy wyborze kierunku wyjazdów zagranicznych Estończycy najczęściej wybierali kraje Unii Europejskiej (41, 53%), przy czym osobno uwzględniono takie kraje jak Finlandia

(12,07% wszystkich wyjazdów), Szwecja (4,87%), Łotwa (6,29%) i Litwa (2,11%). Finlandia jest częstym wyborem ze względu na bardzo dobre połączenia promowe, Łotwa natomiast cieszy się popularnością wśród Estończyków, jako iż jest krajem sąsiednim. Do Rosji odnotowano 76,9 tys. wyjazdów (6,62%), przy czym najwięcej w trzecim kwartale roku. Pozostałe 26,52% to inne kraje w tym zamorskie.

Wykres nr 16, *źródło: Statistics Estonia*

4.2.4. Środki lokomocji podczas podróży zagranicznych Estończyków.

Najczęściej wybieranym środkiem lokomocji przy podróżach zagranicznych był transport lotniczy. Skorzystało z niego 36% wszystkich podróżujących. 22% turystów podróżowało samochodem. Na trzecim miejscu znalazł się transport autobusowy (19%). Natomiast prom lub statek wybrało 16 % podróżujących.

Wykres nr 17, *źródło: opracowanie własne na podstawie Eurobarometr 2009 Survey on the attitudes of Europeans towards **tourism***

4.2.5. Długość pobytów turystycznych w czasie wyjazdów zagranicznych Estończyków.

Wykres nr 18, *źródło: Statistics Estonia*

Wykres nr 19, *źródło: Statistics Estonia*

W zagranicznych podróżach podobnie jak w krajowych dominowały pobyty z 1-3 noclegami, których zanotowano 289,8 tys. co stanowi 42,79% wszystkich pobytów. Jednak

tu ich przewaga nie była aż tak wyraźna. Dłuższe pobyty z 4-7 noclegami odnotowano na poziomie 229,8 tys. (33, 93%). Najmniej było wyjazdów z więcej niż 7 noclegami, które stanowiły 23,27% wszystkich wyjazdów, jednak w porównaniu z wyjazdami krajowymi ten odsetek był znacznie wyższy(o 19, 23%).

4.2.6. Odsetek mieszkańców Estonii korzystających z usług biur podróży przy organizacji wyjazdów turystycznych.

Przy organizacji wyjazdów zagranicznych większa część Estończyków sama organizuje swój wyjazd bo aż 45,89% podróżujących. 22, 59% turystów wykupuje całe pakiety turystyczne w biurach podróży, natomiast 12,85% kupuje pojedyncze, gotowe usługi w biurach podróży. Znaczna część (18,67%) podróżujących zjawia usługi turystyczne bez pomocy agenta turystycznego.

Wykres nr 20, *źródło: Statistics Estonia*

4.2.7.Miejsce zakwaterowania w czasie wyjazdów zagranicznych.

Tabela nr 14

NUMBER OF NIGHTS OF ESTONIAN RESIDENTS SPENT ON OUTBOUND TRIPS by Year and Type of accommodation

	Year
2007	
Hotel and similar establishment	1 971.5
Specialized accommodation establishment	298.1
Other collective accommodation establishment	212.0
Private accommodation for a fee	526.9
Accommodation at the place of acquaintance/relative	1 515.7
Other accommodation	127.2

Footnote:

Unit: thousands

Data for the last period may be revised when the data for the next quarter are added.

Źródło: Statistics Estonia

Analizując miejsce zakwaterowania przy wyjazdach zagranicznych mieszkańców Estonii, najczęściej wybierali oni hotele i inne obiekty hotelowe (1971,5 tys. noclegów, co stanowi 42%). Drugim najczęstszym miejscem zakwaterowania były noclegi udzielone przez krewnych i znajomych (33% noclegów). Na trzecim miejscu znalazły się kwatery prywatne (11%).

4.2.8. Wydatki na wyjazdy zagraniczne Estończyków.

Jeżeli chodzi o wydatki w czasie podróży zagranicznych to najwięcej wydają Estończycy przed wyjazdem średnio 4433 koron, co stanowi 42,86% wszystkich wydatków na podróż. Na drugim miejscu znalazły się wydatki na zakwaterowanie i jedzenie (22,34%) a zaraz po nich wydatki na rozrywkę i zakupy, które stanowią 22,34% . Najmniej stanowią wydatki na transport 14,17%.

Wykres nr 21, źródło: *Statistics Estonia*

4.3. Narodowy plan rozwoju turystyki w Estonii na lata 2007-2013 stworzony przez Estonian Tourist Board.

Ogólny cel polityki turystycznej:

Zapewnienie konkurencyjności rynku turystycznego Estonii oraz jego zrównoważonego rozwoju.

Trzy główne cele na rok 2013:

1. Postrzeganie Estonii jako celu podróży, znanego i cenionego za granicą jak i przez obywateli państwa.

2. Utrzymywanie usług i atrakcji turystycznych na wysokim poziomie i w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
 3. Informacja turystyczna zawsze aktualna i łatwo dostępne dla wszystkich.
- Środki mające pomóc osiągnąć cele:
- promowanie Estonii jako celu podróży turystycznych
 - promocja turystyki krajowej
 - rozwój bazy kulturowej i turystycznej
 - dbałość o środowisko naturalne
 - wspieranie rozwoju turystycznych produktów oferowanych przez sektor prywatny w celu podniesienia ich konkurencyjności na rynkach międzynarodowych
 - podnoszenie kwalifikacji ludzi pracujących w sektorze turystyki
 - promowanie zrównoważonej turystyki
 - promowanie turystyki edukacyjnej
 - rozwój kanałów informacji turystycznej
 - poprawa oznakowania
 - rozwój współpracy regionalnej
 - wspieranie wymiany informacji pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w branży turystycznej

Rozdział V. Znaczenie rynku turystycznego Estonii dla Polski.

5.1. Liczba przyjazdów mieszkańców Estonii do Polski.

Według badań Instytutu Turystyki w 2007 roku do Polski przyjechało 170 tys. turystów z Estonii. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba ta wzrosła o 25 tys., jednak dla Estończyków Polska często jest jedynie krajem tranzytowym.

Tabela nr 15, Przyjazdy turystów do Polski według krajów (w tys.)

	2006	2007
Świat ogółem	15 670	14 975
Niemcy	5 440	5 270
Rosja	710	545
Białoruś	1 490	1 350
Ukraina	2 500	2 120
Litwa	895	715
Łotwa	315	355
Estonia	145	170

Źródło: Instytut Turystyki

5.2. Cele przyjazdów i długość pobytu.

Analizując cele przyjazdów do Polski Estonia ujęta została w grupie nowych państw Unii Europejskiej, które zostały przyjęte do wspólnoty w roku 2004. Najwięcej Estończyków jest w Polsce przejazdem w trakcie podróży do krajów Europy Zachodniej. Sprawy służbowe, zawodowe to częsty powód podróży do naszego kraju, za nimi dopiero pojawia się typowa turystyka. Częstym powodem są również odwiedziny krewnych i znajomych.

Natomiast jeżeli chodzi o długość pobytu to zdecydowanie dominują podróże z 1-3 noclegami, co jest związane z celami przyjazdów. Najmniej jest przyjazdów dłuższych niż 8 dni.

Wykres nr 22, Cele przyjazdów turystów zagranicznych do Polski w 2007 roku w %, *źródło Instytut Turystyki*

Wykres nr 23, Długość pobytu w Polsce w 2007 roku w %, *źródło Instytut Turystyki*

5.3. Miejsca zakwaterowania.

Wykres nr 24, Główne miejsca zakwaterowania w 2007 roku w %, *źródło Instytut Turystyki*

Mieszkańcy nowych państw Unii Europejskiej do których należy Estonia, najczęściej jako miejsce zakwaterowania wybierali hotele, motele oraz obiekty noclegowe umieszczone w kategorii pozostałe. Znaczna liczba turystów zatrzymała się u krewnych i znajomych. W dalszej kolejności znalazły się pensjonaty i kwatery prywatne.

Zakończenie

Wśród grupy krajów nadbałtyckich, Estonia leżąca najbliżej krajów skandynawskich, w powiązaniu z nimi, wyróżnia się poziomem rozwoju gospodarki turystycznej. Ruch turystyczny koncentruje się tu w rejonie nadmorskim (Zatoką Ryską, Saaremaa, Hiiuma) i w miastach, gdzie rozwija się turystyka krajoznawcza. Najczęściej odwiedzana jest jednak stolica kraju – Tallin, który dzięki swojemu średniowiecznemu charakterowi i wpływowi skandynawskiemu jest jedną z najpiękniejszych stolic Europy. Będąc równocześnie portem, dzięki licznym połączeniom morskim stał się często odwiedzanym miastem zwłaszcza przez Finów i innych mieszkańców państw skandynawskich. To właśnie ten rynek generuje większość dochodów z turystyki zagranicznej. Jednak w ostatnich latach Estonia cieszy się zainteresowaniem ze strony turystów z Wielkiej Brytanii jak i Niemiec. Dzięki działaniom promocyjnym i ciągłej rozbudowie infrastruktury turystycznej z roku na rok Estonia odnotowuje coraz większy wzrost przyjazdów turystów zagranicznych.

Jednak niskie temperatury lata, konkurencyjność podobnych rynków turystycznych (Litwa, Łotwa), niski stan infrastruktury ogólnej na terenach w głębi kraju, stwarzają zagrożenie dla rozwoju turystyki w Estonii.

Bibliografia:

- Z. Kruczek, *Europa-geografia turystyczna*, Proksenia, Kraków, 2005
- R. Gauldie, *Estonia*, Hachette Livre Polska, Warszawa, 2007
- Estonian Tourist Bard, *Raport: Tourism in Estonia in 2008*
- Estoński Urząd Statystyczny, www.stat.ee
- Europejski Urząd Statystyczny, epp.eurostat.ec.europa.eu
- www.visitestonia.com
- www.estonica.org
- Instytut Turystyki, www.intur.com.pl

Eurobarometr, Survey on the attitudes of Europeans towards tourism 2009
 Ministry of Economic Affairs and Communications Estonia, www.mkm.ee
pl.wikipedia.org/wiki/Estonia
 Światowa Organizacja Turystyczna, www.unwto.org

Spis tabel:

Tabela nr 1. Podział Estonii na prowincje.....	8
Tabela 2. Zmiany liczby ludności Estonii na przestrzeni lat 1200-1782.....	9
Tabela 3. Estonia – informacje podstawowe (gospodarka).....	10
Tabela nr 4. Przyjazdy turystów wg regionów i subregionów.....	17
Tabela nr 5. Przyjazdy turystów do subregionu Środkowo-Wschodniej Europy.....	18
Tabela nr 6. Przychody z turystyki międzynarodowej wg regionów i subregionów	18
Tabela nr 7. Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie (w mln USD).....	19
Tabela nr 8.Przekraczania granicy Estonii wg krajów w tys.....	20
Tabela nr 9. Główne kraje emisji turystów do Estonii- wg ilości noclegów w %.....	21
Tabela nr 10. Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym w tys.....	23
Tabela nr 11 Główne kierunki wyjazdów krajowych Estończyków.....	29
Tabela nr 12 Miejsca zakwaterowania w czasie podróży krajowych.....	31
Tabela nr 13 Liczba wyjazdów zagranicznych mieszkańców Estonii.....	32
Tabela nr 14 Miejsce zakwaterowania w czasie wyjazdów zagranicznych.....	37
Tabela nr 15, Przyjazdy turystów do Polski według krajów (w tys.).....	40

Spis wykresów:

Wykres nr 1., źródło: opracowanie własne na podstawie <i>Estonian Tourist Bard</i>	20
Wykres nr 2, źródło: opracowanie własne na podstawie <i>Estonian Tourist Bard</i>	22
Wykres nr 3, źródło <i>Estonian Tourist Bard</i>	22
Wykres nr 4, źródło: <i>Estonian Tourist Bard</i>	24
Wykres nr 5, źródło: <i>Estonian Tourist Bard</i>	24
Wykres nr 6, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	25
Wykres nr 7, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	26
Wykres nr 8, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	27
Wykres nr 9, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	27
Wykres nr 10, źródło: <i>Opracowanie własne na podstawie Estonian Tourist Bard</i>	28
Wykres nr 11, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	29
Wykres nr 12, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	30
Wykres nr 13, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	31
Wykres nr 14, źródło: opracowanie własne na podstawie <i>Statistics Estonia</i>	33

Wykres nr 15, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	33
Wykres nr 16, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	34
Wykres nr 17, źródło: <i>opracowanie własne na podstawie Eurobarometr 2009 Survey on the attitudes of Europeans towards tourism</i>	35
Wykres nr 18, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	35
Wykres nr 19, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	36
Wykres nr 20, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	37
Wykres nr 21, źródło: <i>Statistics Estonia</i>	38
Wykres nr 22, Cele przyjazdów turystów zagranicznych do Polski w 2007 roku w %, źródło <i>Instytut Turystyki</i>	41
Wykres nr 23, Długość pobytu w Polsce w 2007 roku w %, źródło <i>Instytut Turystyki</i>	41
Wykres nr 24, Główne miejsca zakwaterowania w 2007 roku w %, źródło <i>Instytut Turystyki</i>	42

Spis rysunków:

Rys.1 Położenie Estonii, źródło: <i>www.eesti.pl</i>	4
Rys.2. Republiki Bałtyckie, źródło: <i>www.eesti.pl</i>	5
Rys.3. Mapa prowincji Estonii, źródło: <i>www.eesti.pl</i>	8
Rys. 4 Tallin, źródło: <i>www.visitestonia.com</i>	13
Rys. nr 5. Jezioro Pejpus, źródło: <i>www.visitestonia.com</i>	14
Rys.6. Saaremaa, źródło: <i>www.visitestonia.com</i>	16

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich.